

A vietnami tanulmányutam 2022 november 1-től 30-ig tartó szakmai beszámolója design és tervezőgrafika témakörben

Fogadó intézményem a University of Architecture Ho Chi Minh City (UAH) volt, bár fontos megjegyezni, hogy eredetileg az ADS Vietnam Design Institute-ból kaptam fogadó levelet és hozzájuk is készültem, a vietnámi Oktatási Minisztérium döntése miatt, utolsó pillanatban szervezték át az elhelyezésemet.

A UAH az építész szakon kívül a design minden területével foglalkozó szakképzésnek helyet ad, így a tervezőgrafikának is, de megtalálható náluk a divattervezés és a formatervezés is.

Ez volt a második alkalom, hogy a Tempus támogatásával Vietnámba látogattam, de fontos változás, hogy egy másik ösztöndíjjal, Misztarka Eszterrel átfedésben utaztam és a prezentációkat is közösen szerveztük.

Az UAH nemzetközi kapcsolatok igazgatójával, Trang Ngo Thi Thu-val egyeztettük le egy megbeszélés keretében a prezentációkat, melyek témáit a diákok igényei alapján határoztunk meg. Személyes portfóliónkon túl az általánosabb európai design elvek és trendek bemutatására kellett fókuszálnunk

Az első előadás 'Brand Identity Design' vagyis 'Arculattervezés' témakört járta körbe. Egy-egy személyes munka bemutatásával kezdtük, kolléganőm Eszter Misztarka a budapesti Félix bár, én pedig a Matild hotel arculatát vittem, mindkettő munkánál fontos kiindulási pont maga az épület, így igyekeztük közelebb hozni a grafikai tervezést az esetlegesen építész hallgatóknak is. A személyes példák után az arculattervezés gyakorlatias bemutatásával folytattuk az alapoktól kezdve az egész munkafolyamat lépéseinek ismertetéséig. Hogy interaktívabbá tegyük a két és fél órás előadást, egy játékos feladatot is beleépítettünk. Bár ez az első alkalom a tanulmányunk első hetén volt, fontosnak tartottuk az első benyomásainkat is megosztani a diákokkal a vietnámi vizuális kultúráról, amit szerencsére pozitívan fogadtak, és sok kérdést is feltettek a konkrét munkáinkkal kapcsolatban.

A második prezentációnk címe 'Package design' vagyis 'Csomagolástervezés' volt, amelyet az utolsó héten tartottunk egy tudatos döntés következtében, ugyanis célunk volt a helyi termékek csomagolását szemrevételezni, összehasonlítani az itthoni, vagy tágabb értelemben európai megoldásokkal. Az előadást itt is két személyes munkán keresztül kezdtük, Misztarka Eszter egy magyar borászat termékcsaládját, én pedig egy szintén magyar prémium kategóriás kávé csomagolást mutattam be. Ez szép rávezetése volt a következő szekciónak, ami a vietnámi kávé csomagolásokat vette sorra. Vietnám fő exportcikke a kávé, így hatalmas szelekció van a termékből, amit volt szerencsénk utazásunk során a különböző régiókban végigkóstolni és a csomagolásukat összehasonlítani. A prémium minőségtől kezdve, az egészen kommersz fajtáig mindent meg lehet találni. A kávé kivül izgalmas volt még pár párhuzamot vonni, a pár éve fellendült magyar kézműves sörpiac és sajátos grafikai világa ugyanúgy Vietnámban is megtalálható. Ehhez hasonló nagyon speciális terület a rizográf nyomtatás, több ilyen nyomdát is találtam Ho Chi Minh-ben (pl. We Do Good), ahol az előállított anyagok kísérletező, képregényszerű stílusa teljesen megegyezik a budapesti rizográf (pl. Hurrikán Press) kiadványokkal.

Ezután a tervezés technikai részleteit mutattuk be, hogyan kezdődik egy projekt, milyen lépései vannak az ügyféllel való kommunikációtól kezdve egészen az anyagok nyomdai előkészítéséig bezárólag.

Mindenképpen lokális példákat szerettünk volna bemutatni, így fedeztük fel a Rice stúdiót, ami egy többszörösen díjnyertes grafikai műhely, melynek Ho Chi Minh-ben és Tokyo-ban is van egy-egy szárnya.

A csomagolástervezés előadásunkat a fenntarthatóságról szóló pár gondolattal zártuk. Ma már minden tervezőnek fontos felelőssége, hogy ismerje a legújabb technológiákat, újrahasználatos anyagokat, és ezeket részesítse előnyben a tervezés során, illetve az ügyfelek edukálása is elengedhetetlen a témában. Vietnám fejlődő országgént még messze jár a környezetvédelmi szempontok előtérbe helyezésétől, olykor sokkoló látni azt az elképesztő szeméttelennéget, ami minden nap termelődik. Ennek ellenére talákoztam olyan üzlettel, ahol a természetes anyagokból készült termékeket újrahasznosítható papírba csomagolták, az Európában divatos zero-waste üzletek bemutatása viszont érdekes volt a diákok számára, és általában véve nyitottan reagáltak a témára.

Párhuzamosan pedig a VDAS (Design Association Ho Chi Minh City) szervezett egy 'Sustainability in Packa-

ging design' eseményt, amelyen a design szcéna több tervezője (pl. Rice stúdió egyik alapítója) illetve a gyártó oldal is képviseltette magát.

Az UAH építész szakának egyik oktatója, Linh Vo Ngoc az első előadásunk után felkért arra a feladatra, hogy egy nemzetközi tanulmányokat segítő intézménynek, az 'Institute of International Education' tervezzünk arculatot. Fontos volt számukra egy olyan logó megalkotása, ami a nyitottságot, nemzetköziséget szimbolizálja, játékos és fiatalos. Végül több körön keresztül sikerült a logót véglegesíteni, reméljük a jövőben viszontlátjuk az intézmény felületein.

Az egyetemi kötelezettségek mellett a saját kutatási területem a kézzel készült legyezők voltak. Miután 2018-ban először jártam Vietnámban, a kint tapasztaltaktól vezérelve elkészítettem az első magyar, kézzel készült legyező márkát, a Bzzz fans-t, amivel 2019-ben második helyezést nyertem el az ArtHungry Divat kategóriában, ezen kívül több magyar design és tervezőket bemutató vásáron szerepelt. Így amikor 2020-ban újra beadtam a pályázatomat a Tempus Államközi Ösztöndíjra, egyik legfőbb célom az volt, hogy eljussak Chang Son-ba, egy északi vietnámi kis faluba, ahol még tradicionális módon készítik a legyezőket, ezenkívül ácsmesterségükről is híresek. A Hanoi-tól 30 km-re fekvő faluról sajnos sok angol nyelvű információ nem volt fellelhető, és az előzetesen helyiektől megkérdezettek alapján a legyező készítés és a falu látogatása a Covid járvány óta rohamosan lecsökkent. Bár korábban több utazási iroda is szervezett ide utakat, ma már csak egy család foglalkozik legyező készítéssel. A járvány miatt teljesen lezárt ország a turizmushoz köthető minden fajta munkát teljesen felfüggesztett és csak 2022 májusában nyitották meg a határokat. Szerencsére így is meg tudtam nézni az egyetlen legyező készítő családot, ahol a naponta 3000 legyezőt készítő hölgy bemutatott pár darabot, amik sajnos inkább már a kommersz turista ízlésre vannak szabva és kevésbé a hagyományos motívumokat használja fel. A korábban Japánban és Dél-Koreában is híres Chang Son papír legyezők csak elvétve találhatók meg, kérdéses számomra, hogy mennyire tud újra fellángolni a Covid után a kézművesipar.

Összességében a kint töltött idő, bár nem az eredeti munkaterv alapján alakult, érdekes volt egy másik, állami intézményt és diákjait megismerni a korábbi ADS alapítványi iskolához képest. Vietnám fejlődő országgént még távol van az európai, vagy egyáltalán az magyar színvonaltól a vizuális kommunikáció tekintetében, de rohamosan fejlődik és számos lehetőség van a fiatalok számára külföldön továbbtanulni (például Institute of International Education programjai) ami hosszabb távon fog érvényesülni.